

АДМІНІСТРАТИВНЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ, ФІНАНСОВЕ ТА ПОДАТКОВЕ ПРАВО

УДК 351.863

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-18-98-103

Безzubов Дмитро Олександрович,
доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії наук вищої освіти України,
провідний науковий співробітник
Інституту держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України
dbezzubov@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-7183-5206

АДМІНІСТРАТИВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

У статті досліджуються форми та методи адміністративного впливу як інструменти забезпечення економічної безпеки підприємницької діяльності. Зосереджено увагу на нормативно-організаційних, контрольно-наглядових, дозвольно-реєстраційних, консультативних і превентивних формах адміністративної діяльності, а також на їх впливі на формування безпечного бізнес-середовища. Запропоновано структурно-функціональний підхід до класифікації методів державного впливу у сфері публічного управління економічною безпекою.

У статті розглянуто адміністративно-правовий вимір механізмів забезпечення економічної безпеки підприємництва як одного з ключових напрямів сучасного публічного управління. Авторка аналізує правову природу адміністративних форм і методів, які застосовуються органами виконавчої влади до суб'єктів господарювання в умовах економічної нестабільності, трансформаційного переходу та зовнішньої агресії.

У фокусі дослідження класифікація адміністративних форм: наглядово-контрольні, дозвольні, реєстраційні, координаційні та фіскальні. Визначено методи адміністративного впливу: нормативно-регуляторні, інспекційно-запобіжні, інструменти публічних сервісів, механізми відповідальності. Особливу увагу приділено визначенню балансу між примусом і сервісністю, а також питанню легітимності втручання у приватну господарську ініціативу.

Розглянуто роль таких інституцій, як Державна податкова служба, Антимонопольний комітет, Державна регуляторна служба, Служба фінансового моніторингу та місцеві державні адміністрації. Аргументовано, що адміністративні засоби в системі забезпечення економічної безпеки повинні відповідати принципам правової визначеності, пропорційності, відкритості та інституційної підзвітності.

Стаття пропонує авторське бачення ефективного адміністративно-правового механізму як поєднання запобіжних (превентивних), стабілізуючих та компенсаційних заходів, орієнтованих на довгострокову економічну стійкість малого і середнього бізнесу.

Ключові слова: економічна безпека, адміністративне право, підприємництво, публічне управління, адміністративні методи, форми державного впливу.

Bezzubov D. ADMINISTRATIVE FORMS AND METHODS OF ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF ENTREPRENEURSHIP

The article examines the forms and methods of administrative influence as tools for ensuring the economic security of entrepreneurial activity. The focus is on regulatory and organizational, control and supervision, licensing and registration, advisory and preventive forms of administrative activity, as well as their impact on the formation of a safe business environment. A structural and functional approach to the classification of methods of state influence in the field of public management of economic security is proposed.

The article examines the administrative and legal dimension of the mechanisms for ensuring the economic security of entrepreneurship as one of the key areas of modern public administration. The author analyzes the legal nature of administrative forms and methods applied by executive authorities to business entities in conditions of economic instability, transformational transition and external aggression.

The focus of the study is the classification of administrative forms: supervisory and control, licensing, registration, coordination and fiscal. Methods of administrative influence are identified: regulatory, inspection and preventive, public service tools, mechanisms of responsibility. Particular attention is paid to determining the balance between coercion and service, as well as the issue of legitimacy of interference in private economic initiative.

The role of such institutions as the State Tax Service, the Antimonopoly Committee, the State Regulatory Service, the Financial Monitoring Service and local state administrations is considered. It is argued that administrative means in the system of ensuring economic security must comply with the principles of legal certainty, proportionality, openness and institutional accountability.

The article offers the author's vision of an effective administrative and legal mechanism as a combination of preventive, stabilizing and compensatory measures aimed at the long-term economic sustainability of small and medium-sized businesses.

Keywords: economic security, administrative law, entrepreneurship, public administration, administrative methods, forms of state influence.

Постановка проблеми. У період воєнного стану та трансформаційної модернізації економіки України надзвичайно актуальним є забезпечення безпеки підприємницької діяльності через дієві адміністративно-правові механізми. Адміністративне право виконує функцію правового інструменту, що забезпечує реалізацію публічного інтересу у сфері господарської діяльності через відповідні форми і методи управлінського впливу.

У контексті розбудови сучасної правової держави важливою складовою публічного управління виступає управлінсько-сервісна функція держави, яка полягає у наданні якісних, своєчасних і безпечних адміністративних послуг, підтримці суб'єктів господарювання в умовах ризику та сприянні стабільному бізнес-середовищу. Така функція розкриває зміст діяльності держави як організатора та гаранта належних умов для реалізації економічної ініціативи громадян. Забезпечення економічної безпеки підприємництва стає ключовим критерієм реалізації цієї функції, зокрема через нормативно-правові, сервісні, цифрові та партнерські механізми адміністрування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У науковій літературі спостерігається зростаючий інтерес до категорії економічної безпеки підприємництва. Зокрема, В.Б. Авер'янов розглядає безпеку як інституційну категорію, пов'язану з ефективністю державного управління і необхідністю правової регламентації адміністративного впливу у сфері господарства. О.В. Скрипнюк підкреслює роль конституційних основ національної безпеки, в тому числі економічної, що вимагає синхронізації галузевих механізмів правового регулювання, зокрема адміністративного. Ю.П. Битяк і Н.І. Армаш зазначають, що формування безпечного середовища для бізнесу потребує чіткої організаційної моделі адміністративного контролю, яка спирається на принципи превентивності та субсидіарності.

О.Ф. Андрійко у своїх роботах акцентує на функціональній ролі публічного адміністрування у формуванні безпечного господарського середовища через адміністративні регламенти, програми, індикатори ефективності. В.В. Цветков запропонував концепцію структурної безпеки підприємницької діяльності як системи взаємодії між державними органами, бізнесом і суспільством, що реалізується через адміністративно-правові форми й процедури.

Метою статті є комплексне теоретико-методологічне й прикладне дослідження адміністративних форм і методів забезпечення економічної безпеки підприємництва, що дозволяє: систематизувати й класифікувати ключові адміністративно-правові засоби регулювання підприємницької діяльності; оцінити їхню ефективність з точки зору превенції ризиків і загроз економічній стабільності бізнесу; виявити процедурні й інституційні прогалини в чинному регулюванні; запропонувати практично орієнтовані рекомендації з оптимізації дозвільних, моніторингових, інформаційно-консультативних та санкційних механізмів у рамках принципів належного врядування й ризикоорієнтованого підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. В загальній частині адміністративного права визначено, що адміністративні форми забезпечення публічного управління – це зовнішнє вираження діяльності органів виконавчої влади та інших суб'єктів публічного управління, яке здійснюється відповідно до закону з метою реалізації управлінських функцій у сфері безпеки бізнесу [1].

В акценті національної безпеки та безпеки діяльності суб'єктів господарювання ми визначаємо, що адміністративні форми забезпечення економічної безпеки підприємницької діяльності - це закріплені на рівні законів та підзаконних актів організаційно-правові способи впливу, які реалізують уповноважені органи публічної влади з метою запобігання, виявлення та нейтралізації економічних ризиків і загроз у сфері господарювання.

Разом ці адміністративні форми утворюють єдиний правовий «режим» економічної безпеки, який складається з нормотворчої, організаційної, контрольної та примусової складових і забезпечує цілісний підхід до захисту підприємництва від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Основними формами є такі як нормативно-правова (видання актів загальної дії), контрольно-наглядова форма, індивідуально-правова форма та консультативно-інформаційна форма.

Нормативно-правова форма полягає у виданні правових актів загальної дії, які встановлюють правила, обмеження, гарантії та процедури, спрямовані на забезпечення стабільності та безпеки функціонування суб'єктів господарювання. Це основна форма реалізації державної політики у сфері підприємництва, що формує обов'язкове регуляторне середовище для всіх учасників економічного процесу. До основних напрямів нормативно-правового забезпечення економічної безпеки належать такі елементи як визначення критеріїв ризику і загроз для бізнесу; регламентація адміністративних процедур щодо перевірок, ліцензування, сертифікації; запровадження механізмів державної допомоги, податкових пільг і компенсацій; встановлення вимог до прозорості і відкритості даних у сфері публічного управління; захист прав суб'єктів підприємництва у відносинах з публічною адміністрацією.

Правовими підставами забезпечення економічної безпеки підприємництва виступають Конституція України, Податковий кодекс, закони «Про основи національної безпеки України», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», а також галузеві нормативно-правові акти міністерств і центральних органів виконавчої влади [2].

Індивідуально-правова форма адміністративної діяльності передбачає видання конкретних, персоніфікованих правових актів, які мають юридично обов'язкову силу для окремих суб'єктів господарювання. Вони є інструментом реалізації державного управління на індивідуальному рівні через рішення, дозволи, приписні дії, адміністративні акти тощо.

Основні види індивідуально-правових актів у цій сфері є накази і розпорядження органів публічного управління, що адресовані конкретним підприємствам; приписні документи органів державного контролю, що вимагають усунення порушень; ліцензії, дозволи, сертифікати, як умова провадження певних видів діяльності; рішення про застосування адміністративного примусу (штрафи, тимчасове припинення діяльності); акти перевірки або аудиту, що фіксують стан дотримання безпекових стандартів.

Індивідуально-правові акти є важливими інструментами конкретизації загальних нормативів до специфіки окремого суб'єкта. Вони слугують механізмом реалізації принципу індивідуалізації відповідальності та ефективного реагування на ризики в межах конкретного підприємства.

Такі акти підлягають оскарженню в адміністративному та судовому порядку, що гарантує захист прав суб'єкта господарювання і забезпечує баланс публічних і приватних інтересів.;

Контрольно-наглядова форма є ключовим інструментом виявлення, попередження та реагування на порушення у сфері економічної безпеки. Її зміст полягає у здійсненні державними органами системного моніторингу дотримання вимог законодавства у підприємницькій діяльності, зокрема щодо умов безпечного функціонування, фінансової стабільності, належного управління ризиками.

Контроль як частина цієї форми полягає у проведенні планових і позапланових перевірок, ревізій, обстежень, аналізу звітності. Нагляд включає в себе реагування на виявлені порушення шляхом винесення приписів, рішень про усунення недоліків, застосування штрафів чи інших засобів адміністративного впливу.

Органи, які здійснюють контрольно-наглядові функції у сфері безпеки бізнесу, включають Державну податкову службу України, Державну службу з питань праці, Державну аудиторську службу, Національну поліцію (у частині захисту від рейдерства) та інші державні служби профільного спрямування діяльності.

Контрольно-наглядова діяльність має спиратись на принципи: превентивності у формі завчасного виявлення загроз; ризикоорієнтованості тобто зосередження ресурсів на найбільш уразливих сферах; відкритості процедур тобто інформування суб'єктів господарювання про підстави, строки, результати перевірок; співмірності впливу цієї діяльності щодо забезпечення балансу між втручанням держави і свободою підприємництва.

Результати контрольно-наглядових заходів є підставою для індивідуально-правових рішень або вдосконалення нормативно-правових актів. Вони також забезпечують доказову базу у судових спорах, що підвищує ефективність правозастосування у сфері економічної безпеки.

Реєстраційна та дозвільна форма адміністративної діяльності реалізується через встановлення публічних процедур і механізмів легалізації підприємницької діяльності та отримання права на її здійснення в окремих регульованих сферах. Її суть полягає в тому, що суб'єкти господарювання набувають статусу учасника ринку чи доступу до певного виду діяльності лише після виконання визначених законодавством умов та процедур.

Реєстраційні дії охоплюють: державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців; внесення змін до відомостей у єдиного державного реєстру; реєстрацію об'єктів оподаткування, касової техніки, трудових договорів тощо.

Дозвільна діяльність включає такі дії як видачу ліцензій і дозволів на здійснення окремих видів діяльності (виробництво алкоголю, транспортування небезпечних вантажів, охоронні послуги тощо); погодження умов господарської діяльності з профільними регуляторними органами (ДСНС, МОЗ, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів, Державної служби з питань праці); сертифікацію продукції, технологій і послуг. Така форма діяльності є важливою для запобігання потенційним загрозам суспільній та національній безпеці, здоров'ю населення, охороні навколишнього середовища, трудовим правам працівників та фінансовій стабільності держави.

Державні реєстратори, дозвільні органи та ліцензійні комісії зобов'язані діяти відповідно до принципів прозорості, не дискримінаційної оцінки роботи, мінімізації адміністративного навантаження та дотримання строків.

Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» становлять правову основу цієї форми.

Запровадження електронних сервісів, реєстрів, інтегрованості даних підвищує ефективність дозвільних процедур, мінімізує корупційні ризики та сприяє захисту економічної безпеки шляхом правової легітимації підприємницької активності;

Саме така форма адміністративної діяльності передбачає надання суб'єктам підприємницької діяльності актуальної, достовірної та професійної інформації щодо правових норм, ризиків, процедур, а також консультування щодо найкращих практик ведення бізнесу в умовах загроз. Вона відіграє превентивну і просвітницьку функції, знижуючи ймовірність порушень і підвищуючи правову обізнаність підприємців.

Основні інструменти реалізації консультативно-інформаційної форми: інформаційні портали органів влади (наприклад, «Дія. Бізнес», платформи державних служб); безкоштовні гарячі лінії для бізнесу;

публікація методичних рекомендацій, роз'яснень, аналітичних оглядів; консультаційні центри при ЦНАПах або місцевих органах влади; інформування через ЗМІ та офіційні повідомлення щодо змін у регулюванні; онлайн-вебінари, тренінги, навчальні програми для підприємців.

Консультативно-інформаційна форма особливо важлива в періоди криз будь-якого походження, а саме економічних, воєнних, екологічних, коли ризики для безпеки бізнесу зростають, а підприємцям необхідно швидко адаптуватися до нових умов.

Завдяки цій формі забезпечується доступність адміністративної допомоги, підвищується якість нормативного впровадження та забезпечується двосторонній зв'язок між владою і бізнесом. У перспективі вона відіграє роль у формуванні партнерської моделі врядування, заснованої на довірі й взаємній підтримці;

Застосування адміністративного примусу є формою реалізації владних повноважень публічної адміністрації, що використовується з метою припинення або запобігання порушенням норм права, захисту інтересів суспільства, держави та суб'єктів господарювання. У сфері економічної безпеки підприємництва адміністративний примус спрямовується на усунення загроз, недопущення повторного порушення та забезпечення виконання законних вимог держави [3].

Така адміністративна діяльність реалізується через такі дії як видання приписів щодо усунення порушень; накладення штрафів і фінансових санкцій; зупинення дії дозволів чи ліцензій; тимчасове обмеження або заборону діяльності підприємства; примусове усунення небезпечного стану (наприклад, демонтаж аварійного обладнання).

Застосування примусу можливе лише в межах чітко визначених законодавством процедур, із дотриманням принципів пропорційності, об'єктивності та правової визначеності. Особливу роль відіграє судовий контроль та адміністративне оскарження, як інструменти захисту прав підприємців.

Основні нормативні акти, що регламентують цю форму, включають Кодекс України про адміністративні правопорушення, закони «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», «Про ліцензування видів господарської діяльності», профільні закони щодо відповідних галузей господарювання [1].

Адміністративний примус як форма державного впливу має не лише каральний, але й превентивний та стимулюючий ефекти, будучи частиною комплексної політики забезпечення безпеки підприємництва.

Адміністративні методи в даному аспекті це сукупність прийомів і засобів, за допомогою яких здійснюється державне управління економічною безпекою підприємництва: регулювання через встановлення норм і правил поведінки у сфері безпеки; контроль як системне відстеження стану виконання вимог безпеки; нагляд через реагування на відхилення від нормативних стандартів; дозвольний вплив — встановлення умов провадження діяльності; стимулювання у формі надання пільг, субсидій, консультаційної допомоги; адміністративна відповідальність через заходи примусу за порушення вимог безпеки.

Метод регулювання виступає фундаментальним адміністративним методом, що полягає у встановленні обов'язкових правил поведінки (норм, стандартів, вимог) для суб'єктів підприємницької діяльності. З його допомогою формується нормативно-правова база, яка забезпечує уніфікацію, передбачуваність і стабільність умов функціонування бізнесу в умовах економічної турбулентності та зовнішніх загроз.

Регуляторний вплив може реалізовуватись через такі заходи як прийняття законів, підзаконних актів, адміністративних регламентів; затвердження правил та стандартів діяльності в окремих сферах (технічні регламенти, екологічні вимоги, стандарти безпеки праці); нормування процедур дозвільної та контрольної діяльності; регулювання доступу до публічних ресурсів, пільг, субсидій; індикативне планування й методичне забезпечення публічних сервісів.

Метод регулювання передбачає не лише визначення заборон та обмежень, але і встановлення позитивних зобов'язань держави щодо створення безпечного інституційного середовища. У межах good governance цей метод трансформується у діалогову модель, де державне регулювання супроводжується консультаціями з бізнесом, оцінкою регуляторного впливу та запровадженням електронного rule-making. [4]

Він набуває особливої актуальності під час війни та економічної нестабільності, коли зростає потреба у швидкому, але збалансованому реагуванні публічної влади на загрози економічній безпеці підприємництва.

Метод контролю полягає у постійному спостереженні, аналізі та оцінюванні дотримання суб'єктами господарювання вимог економічної безпеки, установлених законодавством та нормативно-правовими актами. Цей метод виконує як превентивну, так і коригувальну функції, дозволяючи вчасно виявляти відхилення від безпечного стандарту та забезпечувати оперативне реагування з боку контролюючих органів.

Контроль здійснюється у формах: планових і позапланових перевірок; аудитів, інспектувань, ревізій; аналізу фінансової та статистичної звітності; здійснення моніторингу дотримання нормативних вимог; використання систем ризикоорієнтованого нагляду.

Ефективність методу контролю забезпечується завдяки застосуванню ІТ-інструментів, відкритих баз даних, аналітичних платформ, що дозволяють запобігати шахрайству, ухиленню від податків та іншим ризикам для економічної стабільності [5].

Метод нагляду є реактивним інструментом, який передбачає вжиття заходів у разі виявлення

порушень суб'єктами підприємництва встановлених правил. Нагляд націлений на відновлення законності, покарання порушників, а також недопущення повторних загроз. Цей метод включає застосування примусових заходів адміністративного впливу тобто приписів, обмежень, штрафів, зупинення діяльності.

Здійснюється, як правило, уповноваженими регуляторними органами в межах адміністративної юрисдикції (органи державного нагляду, інспекції, ліцензійні органи). Основна відмінність нагляду від контролю полягає в акценті на примусове реагування на порушення, тоді як контроль передбачає моніторинг і виявлення ризиків.

Стимулювання є адміністративним методом впливу, який базується на створенні сприятливих умов для дотримання суб'єктами підприємництва вимог безпеки. Він реалізується через інструменти матеріального та нематеріального заохочення, які сприяють самостійній ініціативі бізнесу щодо дотримання високих стандартів безпеки.

До форм стимулювання належать такі як податкові пільги й компенсації; пріоритетне надання державної допомоги, інформаційна та методична підтримка, преміювання за участь у пілотних безпекових програмах, позитивне регулювання для надійних підприємств (регуляторні преференції).

Метод стимулювання відповідає ідеології сервісної держави та сприяє підвищенню довіри до адміністративного регулювання. Його важливою умовою є прозорість критеріїв надання переваг і дотримання принципу рівності усіх суб'єктів господарювання.

В останні роки Україна впровадила низку адміністративних інструментів для захисту підприємницького середовища через інституційне супроводження релокації підприємств, податкове стимулювання для підприємств у прифронтових регіонах, забезпечення кібербезпеки бізнесу через спільні програми з органами виконавчої влади, правове регулювання логістики, страхування, обліку ризиків. Це дозволило зменшити ризики бізнес-середовища та стимулювати розвиток підприємництва в надзвичайних умовах функціонування держави.

Таким чином, потрібно відмітити позитивні тенденції щодо адміністрування сфери підприємництва у формі підтримки і захисту бізнесу.

Висновки. Адміністративні форми й методи є ключовими елементами системи забезпечення економічної безпеки підприємництва. Їх ефективне застосування потребує не лише правового врегулювання, а й належного інституційного забезпечення, підвищення спроможності органів публічного управління та впровадження принципів good governance. Потребує розробки концепції єдиного закону України «Про економічну безпеку підприємництва» як базового інструменту кодифікації адміністративного регулювання у цій сфері.

Адміністративні форми (нормотворча, реєстраційно-дозвільна, контрольно-наглядова, консультативно-інформаційна, примусова) та відповідні методи (примусу, переконання, сприяння, стимулювання) утворюють єдину систему адміністративного забезпечення економічної безпеки підприємництва. Лише їхня координація й уніфіковане застосування дає змогу отримати синергетичний ефект – комплексний захист від внутрішніх зловживань і зовнішніх ризиків.

Сучасна адміністративна парадигма вимагає переходу від «реактивного» контролю (перевірки та штрафи) до превентивної моделі: моніторинг, аналітика, рекомендації з усунення виявлених ризиків. Поєднання таких методів, як інформаційно-консультативні кампанії, раннє попередження та стимулювання кращих практик, значно знижує навантаження на бізнес і підвищує загальний рівень економічної стійкості.

Ефективність адміністративних форм і методів безпечного регулювання прямо залежить від дотримання чотирьох ключових принципів: прозорість – всі правила, критерії, строки перевірок мають бути відкрито оприлюднені; пропорційність як співвідношення між ступенем втручання і рівнем реального ризику; підзвітність через можливість оскарження рішень у чітко встановлені строки; ефективність як мінімізація адміністративних бар'єрів за збереження високого рівня захисту.

Жодна форма не може існувати «ізольовано»: дозвільні процедури мають бути інтегровані з онлайн-моніторингом, органи нагляду – з електронними реєстрами, а санкції – з автоматизованими люфтами виправлення порушень. Запровадження єдиної цифрової платформи скоротить повторні перевірки, забезпечить аналітику в реальному часі та дозволить оперативною мірою реагувати на нові виклики.

Удосконалення має розпочинатися з підготовки інспекторів і аналітиків через навчальні програми з ризик-менеджменту, адміністративних процедур та цифрових технологій. Водночас важливо посилювати зв'язки з недержавними професійними асоціаціями та громадськими ініціативами як спільна відповідальність держави й бізнес-спільноти створює середовище високої надійності.

У перспективі доцільна кодифікація всіх норм, які регулюють адміністративні форми й методи забезпечення економічної безпеки підприємництва. Особлива увага має приділятися усуненню колізій між галузевими законами та підзаконними актами, а також створенню єдиного «Адміністративного кодексу безпеки бізнесу», що об'єднає всі процедури, принципи й механізми.

Таким чином, лише за умови комплексного поєднання форм і методів, технологічного оновлення процедур, дотримання принципів належного врядування та посилення кадрової спроможності органів публічної адміністрації можна створити стійку та адаптивну систему захисту економічної безпеки підприємництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України : академ. курс : у 2 т. / за ред. В. Б. Авер'янова. К. : Юрид. думка, 2004. Т. 1 : Загальна частина. 584 с.
2. Банк Р.О., Кругул Ю.І. Безпека підприємницької діяльності в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія. Київ : КНТЕУ, 2015. 240 с.
3. Святош В.П. Управління економічною безпекою підприємства : навч. посібник. Луцьк : СЛУ ім. Лесі Українки, 2018. 286 с.
4. Ліпкан В.А. Національна безпека: сутність, структура, функції. Київ : КНТ, 2013. 310 с.
5. Цветков В. В. Підприємництво і державне управління. *Право і безпека*. 2001. № 2(79). С. 40–45.
6. Скрипнюк О. В. Конституційно-правові засади забезпечення національної безпеки України : монографія. К. : Нац. ін-т стратег. дослідж., 2010. 348 с.
7. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>
8. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
9. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
10. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

REFERENCES:

1. Averianov, V. B. (Ed.) (2004). *Zahalna chastyna. Administratyvne pravo Ukrainy u 2 t.* [Administrative Law of Ukraine in 2 volumes]. (Vol. 1). 584. [in Ukrainian].
2. Bank, R.O., Krehul, Yu.I. (2015). *Bezpeka pidpriemnytskoi diialnosti v Ukraini: administratyvno-pravovyi aspekt.* [Security of business activities in Ukraine: administrative and legal aspect]. Monohrafiia. 240. [in Ukrainian].
3. Sviatosh, V.P. (2018). *Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva.* [Managing the economic security of an enterprise]. Navch. posibnyk. 286. [in Ukrainian].
4. Lipkan, V.A. (2013). *Natsionalna bezpeka: sutnist, struktura, funktsii.* [National security: essence, structure, functions]. 310. [in Ukrainian].
5. Tsvietkov, V.V. (2001). *Pidpriemnytstvo i derzhavne upravlinnia.* [Entrepreneurship and public administration]. *Pravo i bezpeka*. № 2(79). 40–45. [in Ukrainian].
6. Skrypniuk, O.V. (2010). *Konstytutsiino-pravovi zasady zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy.* [Constitutional and legal principles of ensuring the national security of Ukraine]. Monohrafiia. 348. [in Ukrainian].
7. *Pro osnovni zasady derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti.* (2007, April 5). [On the basic principles of state supervision (control) in the sphere of economic activity]. *Zakon Ukrainy №877-V*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16> [in Ukrainian].
8. *Pro litsenzuvannia vydiv hospodarskoi diialnosti.* (2015, March 2). [On licensing of types of economic activities]. *Zakon Ukrainy №222-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> [in Ukrainian].
9. *Konstytutsiia Ukrainy.* (1996, June 28). [Constitution of Ukraine]. *Zakon №254k/96-VR. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy №30*. 141. [in Ukrainian].
10. *Podatkovi kodeks Ukrainy.* (2010, December 2). [Tax Code of Ukraine]. *Zakon Ukrainy №2755-VI*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.06.2025